

PATRICK SÜSKIND

GÜVERCİN

UZUN ÖYKÜ

Çeviri: TEVFIK TURAN

❤️
CAN

19.
BASKI

PATRICK SÜSKIND
GÜVERCİN

Can Çağdaş

Pusula, Patrick Süskind

Almanca aslından çeviren: Tevfik Turan

Die Taube

© 1987, Diogenes Verlag AG, Zürich

© 1988, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1988

19. basım: Ağustos 2019, İstanbul

Bu kitabın 19. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-510-212-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755102122

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PATRICK SÜSKIND GÜVERCİN

UZUN ÖYKÜ

Almanca aslından çeviren

Tevfik Turan

Patrick Süskind'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Koku, 1987

Herr Sommer'in Öyküsü, 1994

Üçbuçuk Öykü, 1998

Kontrbas, 2010

PATRICK SÜSKIND, 1949 yılında Almanya'da, Münih kenti yakınlarındaki Ambach'ta doğdu. Münih Üniversitesi'nde Ortaçağ ve Modern Çağ Tarihi öğrenimi gördü. Önceleri televizyon dizilerine senaryolar yazdı. 1979'da yayımlanan ilk romanı *Koku* ile uluslararası üne erişti. 1980'de yazdığı ilk oyunu *Kontrbas*; Almanya, İsviçre ve Avusturya'da en çok oynanan oyunlar arasına girdi, ayrıca Edinburgh Festivali'nde ve Londra'daki National Theatre'da sahnelendi. *Koku*'nun ardından 1988'de *Güvercin* ve 1991'de *Herr Sommer'in Öyküsü* adlı romanları yayımlanan Süskind, günümüz Alman edebiyatının en saygın yazarlarından biri olarak kabul ediliyor. *Koku* ise yazarın başyapıtı sayılıyor.

TEVFIK TURAN, 1954'te İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi'nde Alman Dili ve Edebiyatı, sanat tarihi ve pedagoji okudu. 1981'den bu yana Hamburg Üniversitesi Türkoloji kürsüsünde Türkçe okutmanlığı yapıyor. Yabancılar için bir Türkçe kitabı (*Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Türkisch*), iki sözlük çalışması (*Langenscheidt*) var. Patrick Süskind'in *Koku*, *Güvercin*, *Herr Sommer'in Öyküsü* ve *Kontrbas* adlı yapıtlarının yanı sıra Sten Nadolny'nin *Yavaşlığın Keşfi*, Walter Benjamin'in *Tek Yol* ve *Berlin'de Çocukluk*, Peter Handke'nin *Kalecinin Penaltı Anındaki Endişesi* ve *Solak Kadın*, Ernst Jandl'in *Daha İyisi Saksofon*, Cees Noteboom'un *İşte Şu Hikâye* adlı kitaplarını dilimize kazandırdı.

Bir gün içinde hayatını allak bullak eden o güvercin işi başına geldiğinde Jonathan Noel, ellisini aşmış bulunuyordu, tam bir olaysızlık içinde geçen rahat yirmi yıllık bir süreyi gerisinde bırakmıştı ve artık karşısına, günün birinde gelecek olan ölümden başka, önemli herhangi bir şey çıkabileceği aklının ucundan bile geçmezdi. Bundan da çok hoşnuttu. Çünkü olayları sevmezdi, hele insanın iç dengesini sarsan, dış yaşam düzeniniyse karmakarışık eden olaylardan bayağı nefret ederdi.

Böyle olayların çoğu Tanrı'ya şükür çok gerilerde, çocukluk ve gençlik yıllarının loşluğunda kalmıştı, bunları hatırlamayı hiç mi hiç sevmezdi, hatırlayacak olursa da derin bir rahatsızlık duyardı: Örneğin Charenton'da bir öğle sonrası, 1942 Haziranı'nda, balık tutmaktan eve döndüğü sıra –fırtına çıkmıştı o gün, yağmur yağmıştı, uzun süren bir sıcakın ardından, eve dönerken pabuçlarını çıkarmıştı, çıplak ayaklarıyla sıcak, ıslak asfaltta yürümüş, su birikintilerine dalmıştı...– evet, balık tutmaktan eve dönmüş, mutfğa koşmuştu, annesini orada yemek pişirirken bulacağını düşünerek, ama kadın orada değildi artık, yalnız önlüğüydü olan, sandalyenin arkalığına asılı. Annen gitti, demişti babası, uzun bir süre için yolculuğa çıkması gerekti. Götürdüler, demişti komşu-

lar, önce Vélodrome d'Hiver'e¹ götürdüler, sonra Drancy'deki kampa, sonra da doğuya yolculuk, oradansa kimse gelmez bir daha. Jonathan bu olaydan hiçbir şey anlamamıştı, hepten kafasını karıştırmıştı olay, birkaç gün sonraysa babası da kaybolmuştu, Jonathan ile küçük kız kardeşi birdenbire kendilerini güneye giden bir trende bulmuşlar, geceleyn hiç tanımadıkları birtakım adamlar tarafından bir çayırdan sürüklenip, sonra bir ormandan geçirilip yine, güneye giden başka bir trene bindirilmişler, çok, akıl almayacak kadar çok gitmişler, şimdiye kadar hiç görmedikleri bir amca, Cavillon'da kendilerini istasyondan alıp Duranc vadisindeki Puget köyüne yakın çiftliğine götürmüş, orada savaş bitene kadar saklamıştı. Sonra sebze tarlalarında çalıştırmıştı onları.

Ellili yılların başlarında –Jonathan sürdürdüğü tarım işçisi yaşamından hoşlanmaya başlamıştı– amcası askere gitmek için başvurmasını istedi, Jonathan da söz dinleyerek üç yıllığına görev aldı. İlk yıl bütün uğraşı, sürü ve kışla hayatının iğrençliklerine alışmak oldu. İkinci yıl gemiye bindirilip Çinhindi'ne gönderildi. Üçüncü yılın en büyük bölümünü ayağında bir silah yarası, bacağına bir silah yarası ve amipli dizanteriyle revirde geçirdi. 1954 baharında Puge'e döndüğünde kız kardeşi yok olmuştu, Kanada'ya göç etti, dendi. Amcası şimdi de, Jonathan'ın vakit geçirmeden evlenmesini istiyordu, hem de komşu köy olan Lauris'den, Marie Baccouche adlı bir kızla; kızın daha yüzünü bile görmemiş olan Jonathan ise uslu uslu ona söyleneni yaptı, hatta isteyerek yaptı, çünkü, her ne kadar evliliğin nasıl bir şey olduğunu ancak pek kaba çizgileriyle tasarlayabiliyor idiyse de, özlediği tek şey olan o tekdüze dinginliğe, olaysızlığa sonunda bu

1. 1942 Temmuzunda, Fransız hükümetinin Hitler'in talimatıyla 8000 Yahudi'yi hapsediği Paris'teki kapalı bisiklet parkuru. (Y.N.)

yoldan kavuşabileceğini umuyordu ya. Ama daha dört ay sonra Marie bir oğlan doğurdu, aynı yılın sonbaharında da, Marsilya'dan gelen Tunuslu bir sebzeçiyle kaçtı.

Jonathan Noel bütün bu olup bitenlerden, insanlara güvenilmeyeceği, huzur içinde yaşayabilmenin ancak onları kendinden uzak tutmakla olabileceği sonucunu çıkarıyordu. Üstelik şimdi bir de köyde alay konusu olduğundan –ki onu rahatsız eden alayın kendisi değil, bu nedenle herkesin dikkatini çekmesiydi– ömründe ilk olarak kendi başına bir karar verdi: Crédit Agricole'e¹ gitti, biriktirdiği bütün parayı çekti, bavulunu toplayıp Paris'e yollandı.

Sonra iki kere talihi yüzüne güldü. Sèvres Sokağı'ndaki bir bankada bekçilik işi buldu, bir de kalacak yer, Planche Sokağı'nda bir apartmanın altıncı katında, *chambre de bonne*² denen türden bir barınak. Odaya avludan sonra dar servis merdiveninden çıkıp ince, tek bir pencerenin şöyle böyle aydınlattığı bir koridoru geçerek ulaşıyordu. Kapıları gri boyalı, numaralanmış iki düzine odacık vardı bu koridora bakan, en sonda da 24 numara, Jonathan'ın odası. Uzunluğu üç metre kırk santim, genişliği iki yirmi, yüksekliği iki elli, tek konforu bir yatak, bir masa, bir sandalye, bir elektrik ampülü, bir de elbise askısı olan, başka hiçbir şeyi olmayan bir oda. Ancak altmışlı yıllarda elektrik hatları bir ocakla bir soba bağlanabilecek biçimde güçlendirildi, su boruları döşenerek her odaya ayrı bir lavaboyla elektrikli su ısıtıcısı kondu. O zamana kadar çatı katının bütün sakinleri, eğer yasak dinlemeyip birer ispirto ocağı bulundurmuş idiyse, soğuk yemek yiyip soğuk odalarda uyur,

1. Fransa'da bir banka. (Y.N.)

2. (Fr.) Çatı odası. Fransa'da eskiden çatı katlarındaki bu küçük odalarda hizmetçiler kalırdı. (Y.N.)

çoraplarını, birkaç parça kap kacaklarını ve kendilerini soğuk suyla, koridorda, ortak helanın yanındaki tek lavaboda yıkarlardı. Bütün bunlar Jonathan'a dokunmuyordu. Aradığı şey rahat değil, yalnız ve yalnız kendisinin olan, onu hayatın hoş olmayan sürprizlerinden koruyan ve içinden bir daha kimsenin kovamayacağı, güvenli bir barınaktı. 24 numaralı odaya ilk girdiğinde de hemen anlamıştı: Burası, hep istediğin yer aslında burasıymış, burada kalacaksın. (Tıpkı bazı erkeklerin, şimdye kadar hiç görmedikleri bir kadının hayatlarının kadını, sahip olacakları ve ömürlerinin sonuna kadar yanında kalacakları kadın olduğunu sözümona yıldırım düşer gibi anlayıverdiklerini ileri sürdükleri, adına ilk bakışta âşık olmak denen o yaşantıları gibi.)

Jonathan Noel, bu odayı ayda beş bin eski frank¹ karşılığında tuttu, buradan her sabah yakındaki Sèvres Sokağı'na yürüdü, akşamları ekmek, sucuk, elma, peynirle buraya döndü, burada yemeğini yedi, uyudu ve mutlu oldu. Pazar günü hiç mi hiç terk etmedi odasını, temizledi, yatağına temiz çarşaflar yaydı. Böylece sakin ve hoşnut bir hayat sürdü, yıllar yılları, onyıllar onyılları kovaladıkça.

Belirli, dış nitelikte değişmeler oldu bu arada, örneğin kira olarak ödediği para, kiracıların cinsi. Ellilerde öbür odalarda daha birçok hizmetçi kız, yeni evli çiftler, birkaç da işçi emeklisi oturuyordu. Sonraları, İspanyolların, Portekizlilerin, Kuzey Afrikalıların gittikçe daha sık taşınıp sonra gene ayrıldıkları görülür oldu. Altmışların sonlarında öğrenciler çoğunlukta idi. En sonunda yirmi dört odanın hepsi kiraya verilemez oldu. Çoğu boş duruyor ya da alt katlardaki ekâbir dairelerinde oturan sahip-

1. Fransız para birimi olan frankın iki sıfır atılmadan önceki durumu. (Ç.N.)

lerince tavan arası ya da gerektiğinde misafir yatak odası olarak kullanılıyordu. Jonathan'ın 24 numarası yıllar geçtikçe ötekilerden daha konforlu bir yuva haline geldi. Kendine yeni bir yatak almış, bir dolap yapmış, yedi buçuk metre karelik döşemeyi gri bir halıyla döşemiş, pişirme-yıkama köşesini güzel, kırmızı, su geçirmez, cilalı bir duvar kâğıdıyla kaplamıştı. Bir radyosu, televizyonu, bir de ütüsü vardı. Yiyeceklerini artık torba içinde pencereden sarkıtmıyor, lavabonun altındaki minicik buzdolabına koyuyordu, böylece artık en sıcak yazlarda bile ne tereyağı eriyor ne jambonu kuruyordu. Yatağın başucuna bir raf asmıştı, tastamam on beş kitap duruyordu burada, üç ciltlik bir tıp cep sözlüğü, Cromagnon insanı, Bronz Çağı'nda döküm tekniği, Eski Mısır, Etrüskler ve Fransız Devrimi üzerine resimli birkaç güzel kitap; bir yelkenli gemiler, bir bayraklar, bir tropik hayvanlar dünyası kitabı Baba Alexandre Dumas'nın iki kitabı, Saint-Simon'un anıları, türlü yemekler üzerine bir yemek kitabı, "Küçük Larousse" ve "Bekçi ve Koruyucu Personel için –Hizmet Tabancasının Kullanımıyla İlgili Hükümler Özellikle Göz Önünde Tutularak Hazırlanmış– Elkitabı". Yatağın altında bir düzine şişe kırmızı şarap, aralarında 1998 yılındaki emeklilik günü için sakladığı bir şişe *Château Cheval Blanc grand cru classé* bulunuyordu. İyiye düşünülmüş bir elektrik ampulleri sistemi Jonathan'ın, odasının üç ayrı yerinde –yatağının ayakucunda, başucunda ve küçük masasında– ışık gözünü kamaştırmadan ve gazetesine bir gölge düşmeden oturup okumasına olanak veriyordu.

Tabii edindiği bu birçok eşyadan dolayı odası daha da küçülmüştü, hani içeriye doğru büyümüş denebilirdi, fazla sedef bağlamış bir midye gibi, hem de çeşitli düzenekleri donanımlarıyla, basit bir *chambre de bonne*'dan çok gemi kamarasına ya da lüks bir yataklı vagon

kompartımanına benziyordu artık. Ama en temel niteliğini aradan geçen otuz yıl boyunca korumuştı: Oda, Jonathan'ın güvenli adasıydı bu güvensiz dünyada ve öyle kalmıştı, sıkı sıkı sarılabileceği tutamağı, sığınacağı köşe, sevgilisi olarak kalmıştı, evet sevgilisi, çünkü akşamları döndüğünde onu sevecenlikle sarmalıyordu bu sevgili; küçük odacığı, onu ısıtıp koruyor, bedenini de ruhunu da besliyordu, ihtiyaç duyduğunda hep oracıktaydı, bırakıp gitmiyordu. Bu sevgili gerçekten, güvenilir olduğunu kanıtlamış tek şeydi hayatında. Bunun için de ondan ayrılmayı bir an bile olsun düşünmemişti, şimdi de, ellisini aştığı, ona ulaşmak için bir sürü merdiveni çıkmaktan zaman zaman azıcık yorgunluk duyduğu, üstelik aldığı maaşın ayrı mutfağı, ayrı helası, banyosu olan, doğru dürüst bir daire tutmasına elvereceğı şu sıra bile düşünmüyordu. Sevgilisine sadık kalıyordu, hatta onu kendine, kendini ona daha da sıkı bağlamak üzereydi. İlişkilerini hiçbir zaman sarsılmayacak bir hale getirmek, yani onu satın almak istiyordu. Madam Lasalle, ev sahibi ile sözleşmeyi yapmıştı bile. Elli beş bin yeni franktı sevgilinin fiyatı. Kırk yedi binini ödemişti. Kalan sekiz bin frankın vadesi yıl sonundaydı. O zaman sonuçta kendisinin olacaktı sevgilisi ve artık dünyada hiçbir şey ayıramayacaktı onu, Jonathan'ı, ve sevgili odasını birbirinden, ölüm ayırana kadar.

Buydu durum 1984 Ağustosunda, bir cuma sabahı, güvercin olayı olduğunda.

Alman edebiyatının şimdiden
efsaneleşmiş münzevisi Patrick
Süskind, Koku romanıyla
çoktan "klasikler" arasında...

Gayet düzenli bir yaşam süren, içine kapanık, sıradan bir insan olan Jonathan Noel, yıllardır bir bankanın bekçiliğini yapmaktadır. Bütün yapacağı banka müdürünü karşılamak, arabasının kapısını açmaktan ibarettir. Paris'te bir çatı katında yaşamakta, ileride bu katın sahibi olmayı hayal etmektedir. Ancak bir gün karşısına çıkan bir güvercin, bu sıradan insanın tekdüze yaşamını altüst edecektir.

Patrick Süskind, dünyanın en çok satan romanları arasına giren *Koku*'nun ardından kaleme aldığı *Güvercin* adlı eserinde, bir şehir münzevisinin yaşamını konu alıyor. *Koku*'da canavar ruhlu bir dâhinin fantastik dünyasını gözler önüne seren Süskind, bu kez, bir güvercinin, son derece sakin ve tekdüze bir yaşamı nasıl kargaşaya dönüştürdüğünü işliyor.

ISBN 978-975-510-212-2

9 789755 102122